

بررسی دلایل و استنادات فرهنگی - حقوقی

انحلال «خانه سینما»

(خلاصه گزارش)

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۲۱۷۹

دی‌ماه ۱۳۹۰

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	مقدمه
۶	فصل اول - روند حقوقی شکل‌گیری «خانه سینما» در سال ۱۳۶۶ و تطورات بعدی آن تا امروز
۹	فصل دوم - آسیب‌شناسی عملکرد صنفی «خانه سینما» (با تأکید بر سال‌های اخیر)
۱۴	فصل سوم - عملکرد بخش دولتی در فرآیند تطور حقوقی «خانه سینما»
۱۶	فصل چهارم - بررسی مبانی حقوقی حکم انحلال خانه سینما
۲۲	نتیجه‌گیری و جمع‌بندی
۲۵	منابع و مآخذ

بررسی دلایل و استنادات فرهنگی - حقوقی

انحلال «خانه سینما»

(خلاصه گزارش)

چکیده

شرایطی که در نهایت منجر به صدور توقف فعالیت‌های خانه سینما شد ناشی از ضعف عملکرد هیئت مؤسس خانه سینما و اقداماتش، و هم ناشی از ضعف عملکرد نظارتی مسئولین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره کل ثبت شرکت‌ها درخصوص وظایف خود بوده است. مهمترین دلایل صدور این حکم عبارت است از:

۱. تعویض اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» با اساسنامه دیگر در هنگام ثبت «خانه سینما» مهمترین تخلفی است که در مسائل مربوط به خانه سینما رخ داده است. با این حال کوتاهی و ضعف عملکرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عامل اصلی این مسئله بوده اگرچه پیگیری این موضوع علی‌الاصول وظیفه خانه سینما هم بوده است. با توجه به اینکه اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» برای «مؤسسه خانه سینما» شامل (۲۱) ماده است و در ماده (۱۹) آن تصریح شده است: «هرگونه تغییر در مواد اساسنامه به پیشنهاد مجمع عمومی و تصویب «شورای فرهنگ عمومی» خواهد بود، اما مسئولین وقت وزارتخانه، بدون تصویب شورای فرهنگ عمومی اساسنامه‌ای کاملاً متفاوت با آنچه در شورای فرهنگ عمومی به تصویب رسیده بود شامل (۳۲) ماده را برای ثبت «مؤسسه خانه سینما» به مرجع ثبتی ارسال کرده‌اند. علاوه بر این، در نامه معاونت سینمایی وقت اگرچه به وجود مجوز فعالیت خانه سینما در وزارت ارشاد تصریح شده است، اما پیگیری‌ها نشان می‌دهد که در اسناد وزارت ارشاد اصولاً هیچ نوع گردش کار یا مجوزی مبنی بر اعطای این مجوز از سوی مراجع ذیصلاح این وزارتخانه، وجود ندارد.

۲. مطابق با بند «۱۹» اساسنامه «خانه سینما» (مصوب سال ۱۳۶۶ شورای فرهنگ عمومی) و حتی ماده (۲۹) اساسنامه غیرمصوب ثبتی سال ۱۳۷۲، هرگونه تغییر در اساسنامه باید به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» می‌رسید. با وجود این تغییرات صورت گرفته در اساسنامه‌های سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۸۷ در اساسنامه هرگز به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» نرسیده و پس از هر بار خانه سینما تغییرات فاقد اعتبار را معیار رفتار و عملکرد خود قرار داده است. اگرچه خانه سینما مدعی است به دلیل تغییر شرح وظایف شورای فرهنگی عمومی از سال ۱۳۷۶ به این سو

و خارج شدن بررسی صلاحیت اساسنامه‌های مراکز فرهنگی از وظایف این شورا، نیازی به تصویب اساسنامه‌های تغییر یافته در این شورا نبوده با این حال به جهت تصریح این نکته در اساسنامه خانه سینما تغییرات صورت گرفته حداقل باید به اطلاع شورای فرهنگ عمومی می‌رسید و اساسنامه‌های تغییر یافته برای شورای فرهنگ عمومی ارسال می‌شد. به‌رغم اینکه خانه سینما سندی دال بر ارسال تغییرات صورت گرفته در اساسنامه به شورای فرهنگ عمومی ارائه نکرده است با این حال تغییرات سال ۱۳۸۵ اساسنامه خانه سینما از سوی نماینده وقت معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأیید و امضا شده است و با این اقدام به نوعی در روندهای موجود در خانه سینما صحت گذارده شده است.

۳. اداره کل ثبت شرکت‌ها به دلیل عدم استعلام از شورای فرهنگ عمومی در خصوص ثبت خانه سینما و اکتفا به استعلام صورت گرفته از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اقدام به ثبت تشکیلی نموده است که از سوی وزارتخانه مسئول اساسنامه غیرمصوب به‌عنوان اساسنامه مصوب برای آن ارائه شده و این اداره بدون استعلام از مرجع تصویب‌کننده اساسنامه، اساسنامه تغییر یافته را پذیرفته است.

۴. فارغ از اشکالات فوق‌الذکر، تخلف صورت گرفته دیگر در خانه سینما این است که قریب به اتفاق اصناف تشکیل‌دهنده خانه سینما به دلیل طی نکردن فرآیندهای قانونی ثبت و تأسیس هر یک از آنها در مرجع قانونی مربوطه (وزارت کشور)، فاقد وجاهت قانونی است. چراکه هیئت‌مدیره خانه سینما به صورت مکرر اقدام به صدور مجوز فعالیت صنفی به اصناف زیرمجموعه خود کرده است، در حالی که اختیار قانونی چنین امری را نداشته است. به عبارت دیگر «خانه سینما» که قرار است مجمع صنوف سینمایی کشور باشد و برآیند آنها محسوب شود، رأساً به ایجاد صنوف بدنه اقدام کرده است؛ اصنافی که قریب به اتفاق آنها بدون برگزاری مجمع عمومی و انتخابات قانونی و فقط براساس انتصاب هیئت‌مدیره این اصناف از سوی هیئت‌مدیره «خانه سینما» به وجود آمده است.

۵. در این شرایط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وفق قوانین و مقررات راجع به وظایف خود مصوب ۱۳۶۵ و نیز با استناد به ضوابط و مقررات تأسیس مراکز و انجمن‌های فرهنگی (مصوب ۱۳۷۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی) و ماده واحده تعیین سازوکار تعطیلی مراکز و انجمن‌های فرهنگی مصوب ۱۳۷۲ اقدام به صدور دستور انحلال خانه سینما نموده است. در این خصوص ضعف رویه‌های نظارتی وزارت فرهنگ و ارشاد در ادوار مختلف آن از سال ۱۳۶۶ تاکنون روشن است به‌ویژه تخلف وزارتخانه در باب عدم صدور دستور انحلال حداقل از سال ۱۳۷۲ به

این سو قطعی است.

۶. بدیهی است که موظف بودن وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به صدور «دستور انحلال» مؤسسه به معنی «انحلال قطعی» شخصیت حقوقی آن مؤسسه نیست، چه اینکه انحلال شخصیت حقوقی مؤسسه غیرتجاری که نزد مرجع ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده است صرفاً به موجب حکم قضایی یا از طریق اساسنامه ممکن است. بنابراین منظور از «انحلال» مد نظر در ماده واحده سال ۱۳۷۲ توقف موقت فعالیت‌های مادی «خانه سینما» است. وزارت ارشاد فقط موظف است وفق مقررات و با رعایت ضوابط قانونی «دستور توقف فعالیت» را صادر کند که لازمه آن تعطیلی کلیه فعالیت‌های مؤسسه تا تشکیل دادگاه صالح و تصمیم‌گیری درخصوص اصل انحلال آن است.

مقدمه

اصناف به مثابه انجمن یا گروهی از پیشه‌وران حرفه‌ای خاص که براساس همبستگی متقابل و منافع مشترک افراد وابسته به جایگاه‌های شغلی یکسان متشکل شده است، جایگاه برجسته‌ای در تنظیم روابط گروه‌های شغلی و حاکمیت ایفا می‌نماید. اصناف از یکسو باعث حمایت از منافع مشترک افراد شده و ازسوی دیگر با تنظیم و تحدید میدان عمل افراد تداوم حضور آنها در جریان عمومی زندگی اجتماعی و صنفی را ممکن می‌نمایند. بر این اساس مسئله حمایت از اصناف سینمایی و تنظیم سازوکارهای آنها همواره اهمیت برجسته‌ای در سیاستگذاری جمهوری اسلامی داشته است. در عین حال سیاستگذاری در حیطه سینما به‌خاطر نقش مؤثر آن در فضای فرهنگی دارای حساسیت و اهمیت مضاعفی بوده است. در سیاستگذاری در سینما، سیاستگذار انتظار داشته است که اصناف کارکردی دوگانه ایفا کنند؛ ازسویی اصناف به‌عنوان نماینده مطالبات بدنه سینما شناخته شده‌اند و در نتیجه این انتظار را در سینماگران ایجاد کرده‌اند که نماینده منافع و مطالبات آنان باشند. ازسوی دیگر به‌واسطه همین مشروعیت نزد سینماگران، سیاستگذاران فرهنگی از اصناف انتظار داشته‌اند که در اثر ارتباط مؤثر با مدیریت فرهنگی سینما، به تسهیل فرآیند مدیریت و کاهش تنش‌های احتمالی یاری رسانند. چنین کارکردهایی علاوه بر حفظ منافع صنفی سینماگران و مهمتر از آن تداوم حضور آنها در فضای عمومی، چارچوبی را برای فعالیت‌های سینماگران وابسته به اصناف سینمایی ایجاد می‌کند که با اهداف سیاستگذار فرهنگی همسو است. ازاین‌رو می‌توان گفت که دولت در فرآیند سیاستگذاری در سینما از جهات مختلفی به اصناف نیاز داشته است و در

دوره‌های مختلف از شکل‌گیری اصناف حمایت کرده و سازوکار آنها را تنظیم نموده است.^۱

«خانه سینما» از سال ۱۳۷۲ تابلویی بوده است که «اصناف سینمایی» جمهوری اسلامی ایران تحت نام آن متشکل شده‌اند. پیش از بالا رفتن این تابلو تکاپوهای سینمای ایران عمدتاً تحت مدیریت مستقیم دولت و با اداره همه‌جانبه معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شکل می‌گرفت.

«خانه سینما» تا اواسط دهه ۱۳۸۰ حضوری نه چندان چشمگیر در گردش کار سینمای ایران داشته است، اما از میانه این دهه به میزان تکاپوهای سینمایی - صنفی این تشکل افزوده شده است. به موازات افزایش فعالیت‌های «خانه سینما» چالش‌های آن نیز با مسئولان وقت رو به فزونی نهاده است. این چالش‌ها خصوصاً در شرایط زمانی قبل و بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۸۸ رنگ و بوی سیاسی‌تری به خود گرفته و در نهایت پس از روی کار آمدن دولت دهم و در دوران معاونت سینمایی «جواد شمقدری» به اوج خود می‌رسد. فارغ از زمینه‌های سیاسی و چالش‌های اخیر «خانه سینما» با معاونت سینمایی، تلاش‌های اخیر این معاونت در ارتقای سطح مدیریت دولتی سینمای ایران از «معاونت وزیر» به «سازمان» و نیز تأسیس «شورای عالی سینما» به ریاست رئیس‌جمهور، یکی از زمینه‌های اختلاف‌نظر با «خانه سینما» بوده است. هیئت‌مدیره و مدیرعامل «خانه سینما» تلقی مثبتی از طراحی‌های معاونت سینمایی نداشته و آن را عمدتاً ناظر به «دولتی کردن» بیش از پیش و همه‌جانبه سینما ارزیابی کرده‌اند. این کشمکش‌های سیاسی - مدیریتی در اوایل زمستان ۱۳۹۰ حتی به مواجهه سرد «خانه سینما» با «سی‌امین جشنواره فیلم فجر» کشیده شد و زمزمه‌های ناخوشایندی مبنی بر تحریم مهم‌ترین آیین سینمایی جمهوری اسلامی ایران از سوی «خانه سینما» یا بخش‌هایی از اصناف سینمایی تحت اشراف «خانه سینما» شنیده شد.^۲

در چنین شرایطی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۳ طی حکم شماره ۷۵/۹۰/۱۵۳۹۱۸ دستور توقف فعالیت‌های «خانه سینما» را صادر کرد.^۳ در این حکم که به حجم معتناهی از مباحث حقوقی و اظهارنظرهای مخالف و موافق دامن زد، آمده است: «نظر به مجموع بررسی‌های معموله و مذاقه در اسناد و مدارک مربوطه و امعان نظر در مراحل ایجاد تشکل موسوم به «خانه سینما» بدین‌وسیله اعلام می‌دارد با توجه به عدم طی تشریفات قانونی مربوط به تأسیس مؤسسات فرهنگی و هنری و نیز اقدامات غیرقانونی بعدی، این تشکل و استمرار فعالیت آن فاقد

۱. هادی سلیمانی، ارزیابی طرح واگذاری بخشی از فرآیند صدور پروانه ساخت فیلم به صنف واحد تهیه‌کنندگان ازسوی اداره نظارت و ارزشیابی معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰، صص ۴-۳.

۲. نگاه کنید به روزنامه دنیای اقتصاد، سایه تحریم جشنواره ازسوی خانه سینما، شماره ۲۵۴۱، ۱۳۹۰/۱۰/۷، ص ۳۲ (فرهنگ و هنر).
۳. نگاه کنید به پیوست.

وجاهت قانونی است.^۱ نکته مهم و قابل توجه در این حکم، تصریح بر «عدم طی تشریفات قانونی مربوط به تأسیس خانه سینما» بوده است. اینکه وزارت ارشاد چگونه پس از گذشت بیش از دو دهه از تأسیس «خانه سینما» درخصوص مبنای حقوقی تأسیس آن نه تنها دچار شبهه شده، بلکه به طور قاطع وجاهت قانونی تأسیس آن را زیر سؤال برده است اهمیت و جدیت مسئله را دوچندان کرده است.

گزارش پیش رو تلاش دارد تا در چند بخش اصلی ابعاد مختلف این نزاع را بررسی نماید و در نهایت دیدگاه کارشناسی خود را درخصوص حکم صادره ازسوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره «خانه سینما» اعلام دارد.

محورهای اصلی بحث در این زمینه عبارتند از:

۱. روند حقوقی شکل‌گیری «خانه سینما» در سال ۱۳۶۶ و تطورات بعدی آن تاکنون،
۲. آسیب‌شناسی عملکرد صنفی - فرهنگی «خانه سینما» خصوصاً در سال‌های اخیر،
۳. عملکرد بخش دولتی در فرآیند تطور حقوقی «خانه سینما»،
۴. بررسی مبانی حقوقی حکم انحلال خانه سینما،
۵. بحث و نتیجه‌گیری نهایی و اظهارنظر کارشناسی.

فصل اول - روند حقوقی شکل‌گیری «خانه سینما» در سال ۱۳۶۶ و تطورات بعدی آن تا امروز

مرحله اول (مصوبه شورای فرهنگ عمومی)

اولین سند رسمی مربوط به تأسیس «خانه سینما»، اساسنامه مصوب جلسات مورخ ۱۳۶۶/۱۱/۲۴، ۱۳۶۶/۱۲/۸، ۱۳۶۶/۱۲/۲۲ و ۱۳۶۶/۱۲/۲۲ شورای فرهنگ عمومی کشور است.^۱

مرحله دوم ثبت اساسنامه «خانه سینما» در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات

گردش کار مربوط به تأسیس «خانه سینما» پس از مصوبه «شورای فرهنگ عمومی» تا سال ۱۳۷۲ بنا به دلایل نامعلوم همچنان راکد می‌ماند تا اینکه «فخرالدین انوار» معاون وقت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور سینمایی و سمعی و بصری طی نامه مورخ ۱۳۷۲/۵/۱۰ خطاب به اداره کل ثبت شرکت‌ها، به پیوست اساسنامه‌ای را در ماده ۳۲ به‌عنوان اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» جهت ثبت به آن اداره معرفی می‌کند. در نامه مذکور همچنین به مجوز تأسیس «خانه سینما» صادره از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مستند به قانون مصوب ۱۳۶۵/۱۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی درخصوص صدور اجازه تأسیس، توسعه یا انحلال مراکز و مؤسسات فرهنگی اشاره شده است. هرچند بررسی‌های این دفتر نشان می‌دهد که مراحل قانونی لازم در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت تشکیل جلسه هیئت نظارت، بررسی موضوع و صدور رسمی مجوز صورت نگرفته است. در این خصوص چند ابهام جدی ملاحظه می‌شود:

۱. اساسنامه پیوست نامه معاونت وقت سینمایی چگونه از ۲۱ ماده اساسنامه مصوب سال ۱۳۶۶ «شورای فرهنگ عمومی» به اساسنامه ۳۲ ماده‌ای تبدیل شده است؟
۲. معاونت سینمایی وقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که از سال‌های قبل از ۱۳۶۶ این موقعیت را در اختیار داشته به چه علتی تا سال ۱۳۷۲ مقوله تأسیس «خانه سینما» را به مدت ۶ سال به تعویق انداخته است؟

مرحله سوم صدور مجوز به اصناف زیرمجموعه برای شکل گرفتن مجمع عمومی

«خانه سینما» با هدف به‌وجود آوردن امکان تشکیل اولین مجمع عمومی خود در ۱۳۷۷/۴/۲۲ که براساس اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲ متشکل از نمایندگان صنوف سینمایی است، برای تعداد قابل توجهی از تشکلهای و اصناف سینمایی مجوز تأسیس و فعالیت صادر کرده است و این درحالی

۱. نگاه کنید به پیوست ۲.

۲. نگاه کنید به پیوست ۳.

است که هیچ‌یک از این صنوف مختلف مراحل قانونی اخذ مجوز تأسیس از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را طی نکرده‌اند. به عبارت دیگر «خانه سینما» که قرار است مجمع صنوف سینمایی کشور باشد و برآیند آنها محسوب شود، رأساً به ایجاد صنوف بدنه اقدام کرده است؛ اصنافی که قریب به اتفاق آنها بدون برگزاری مجمع عمومی و انتخابات قانونی و فقط براساس انتصاب هیئت‌مدیره این اصناف از سوی هیئت‌مدیره «خانه سینما» به وجود آمده است. این درحالی است که مجوز تأسیس شخصیت حقوقی به دلیل حاکمیتی بودن امر، مشخصاً در صلاحیت دستگاه اجرایی است. این مطلب به وضوح در بندهای «۱۷» و «۲۲» ماده (۲) قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آمده است (مصوب ۱۳۶۵) که بر مبنای آن «صدور اجازه یا انحلال مؤسسات، مجامع و انجمن‌های فرهنگی و هنری و سینمایی در کشور و نظارت بر فعالیت آنها» از وظایف اساسی وزارت مزبور است. همچنین در ماده اول «ضوابط عام صدور مجوز تأسیس مجامع و انجمن‌ها و مراکز فرهنگی» مصوب ۱۳۶۸ «شورای عالی انقلاب فرهنگی» این اصل تصریح شده است.

مرحله چهارم تغییرات چند باره اساسنامه

۱. تغییر اساسنامه (۲۱ ماده‌ای) مصوب «شورای فرهنگ عمومی»^۱ از طریق جایگزینی اساسنامه (۳۲ ماده‌ای)^۲ به هنگام ثبت در اداره ثبت شرکت‌ها.

این اقدام اگرچه ذاتاً غیرقانونی بوده است و حتی می‌تواند تحت عناوین مجرمانه‌ای چون جعل سند رسمی نیز قلمداد شود، اما علت اصلی آن کوتاهی مسئولین وقت وزارت ارشاد بوده و به دلیل تأیید آنها اساسنامه ثبت شده در سال ۱۳۷۲ به مبنای حقوقی تأسیس و حرکت «خانه سینما» تبدیل شده است. این اساسنامه جدید در چند نقطه با اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» متفاوت است که از جمله مهمترین آنها به این مورد می‌توان اشاره کرد:

تغییر ماهیت مجمع عمومی به عنوان مهمترین رکن «خانه سینما» از اجتماع «اعضای خانه سینما» (مندرج در ماده (۹) اساسنامه سال ۱۳۶۶) به اجتماع «نمایندگان رسمی شوراها مرکزی یا هیئت‌مدیره تشکلهای حرفه‌ای به رسمیت شناخته شده» از سوی هیئت‌مدیره «خانه سینما» در اساسنامه ثبت شده در سال ۱۳۷۲.

۱. نگاه کنید به پیوست ۲.

۲. نگاه کنید به پیوست ۳.

۲. تغییرات اساسنامه (۳۲ ماده‌ای) ثبتی سال ۱۳۷۲ در سال ۱۳۷۴.^۱

۳. تغییرات مجدد اساسنامه ثبتی (۳۲ ماده‌ای) سال ۱۳۷۴ در سال ۱۳۸۵.^۲

۴. جایگزینی اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲ با اساسنامه ۵۶ ماده‌ای در سال ۱۳۸۷.^۳

اهم تغییرات اساسنامه کاملاً جدید «خانه سینما» به نسبت اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲ به شرح ذیل است:
- حذف اعتقاد به نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و عدم اشتهار به فساد اخلاقی (مندرج در ماده (۱۱) اساسنامه سال ۱۳۶۶ و بند «الف» و «ب» ماده (۱۶) اساسنامه در اساسنامه ثبت شده در سال ۱۳۷۲) از شرایط عضویت در هیئت‌مدیره «خانه سینما».

البته استدلال خانه سینما این است که از آنجایی که این شرایط در اساسنامه‌های هریک از صنوف وجود دارد ضرورتی برای تکرار آن در اساسنامه خانه سینما نیست، زیرا تنها افرادی می‌توانند عضویت خانه سینما را داشته باشند که در اصناف دیگر عضویت داشته باشند و چون در اساسنامه هریک از این اصناف این شرایط وجود دارد ضرورتی به طرح دوباره آنها در صنف عالی‌تر نیست.

- ارتقای صلاحیت مجمع عمومی «خانه سینما» از اختیار پیشنهاد تغییرات اساسنامه (مندرج در بند «الف» ماده (۱۵) و ماده (۳۰) اساسنامه سال ۱۳۷۲) به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به اختیار تصویب تغییرات اساسنامه در مجمع عمومی و فقط ارائه آن به «شورای فرهنگ عمومی» در بند «۱» ماده (۲۴) اساسنامه سال ۱۳۸۷.

- تحدید اختیارات ناظر مالی «خانه سینما» - که با حکم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین می‌شود - از اختیار امضای چک‌ها، اوراق و اسناد تعهدآور به لحاظ مالی (مندرج در ماده (۱۶) اساسنامه سال ۱۳۶۶ و ماده (۲۸) اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲) به اظهارنظر صرف در مورد نحوه اجرایی تصمیمات به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا هیئت‌مدیره خانه سینما در ماده (۵۳) اساسنامه ۱۳۸۷.

۱. نگاه کنید به پیوست ۴.

۲. نگاه کنید به پیوست ۵.

۳. نگاه کنید به پیوست ۶.

فصل دوم - آسیب‌شناسی عملکرد صنفی «خانه سینما» (با تأکید بر سال‌های اخیر)

۱-۲. عملکرد فرهنگی - اعتقادی خانه سینما

اساسنامه اولیه «خانه سینما» مصوب سال ۱۳۶۶ و نیز اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲ در بخش اهداف و وظایف «خانه سینما» موارد روشن و صریحی را به مسئولیت‌های فرهنگی و انقلابی «خانه سینما» اختصاص داده بود که برخی از آنها در اصلاحیه سال ۱۳۸۷ تقریباً حذف شده است. بند «و» ماده (۵) اساسنامه سال ۱۳۶۶ «کمک به ایجاد محیط کاری سالم و مطلوب در کلیه مراحل از تولید تا نمایش از لحاظ فرهنگی و اقتصادی» را از وظایف «خانه سینما» دانسته است. این ماده همچنین دستیابی به «سینمای مطلوب جمهوری اسلامی ایران» را جزء اهداف خانه سینما برشمرده است. ماده (۱۱) اساسنامه نیز اعتقاد به نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و عدم اشتها به فساد اخلاقی را از شرایط هیئت‌مدیره «خانه سینما» عنوان کرده است.

موارد مذکور در اساسنامه ثبتی سال ۱۳۷۲ نیز با غلظت بیشتری تکرار شده است. ماده (۲) این اساسنامه هدف از تشکیل «خانه سینما» را «حفظ و صیانت از حقوق مادی و معنوی دست‌اندرکاران حرفه‌ای، مؤمن و متعهد این هنر/صنعت» می‌داند. به عبارت دیگر در اهداف «خانه سینما» خدمت‌رسانی به دست‌اندرکاران غیرمتعهد پیش‌بینی نشده است. ماده (۴) اساسنامه سال ۱۳۷۲ در بند «و» «ایجاد نظام انگیزشی مناسب برای دست‌اندرکاران حرفه‌ای و متعهد» را جزء وظایف خانه سینما دانسته است. در بند «ز» ماده (۴) همین اساسنامه همچنین «کمک به ایجاد محیط کاری سالم و مطلوب در کلیه مراحل از تولید تا نمایش هم‌شان با فرهنگ و انقلاب اسلامی» از وظایف اصلی خانه سینما برشمرده شده است.

عملکرد خانه سینما در قبال این شرح وظایف در کنار اقدام مجمع عمومی «خانه سینما» در آخرین تغییرات سال ۱۳۸۷ مبنی بر حذف همه مواد ناظر به مسئولیت‌های فرهنگی و انقلابی از اساسنامه خانه باعث ایجاد سؤالات جدی درخصوص رویکرد فرهنگی مسئولین این تشکل شده است. آنچه بر این سؤالات و ابهامات می‌افزاید این است که موارد حذف شده شامل شرط التزام به جمهوری اسلامی و قانون اساسی و نیز عدم اشتها به فساد اخلاقی و دارا بودن تقوا و تعهد از شرایط عضویت در هیئت‌مدیره (مندرج در ماده (۱۱) اساسنامه سال ۱۳۶۶ و ماده (۱۶) اساسنامه سال ۱۳۷۲) بوده و صرفاً به نداشتن سابقه مؤثر کیفری در چارچوب مقررات قانون مجازات اسلامی اکتفا شده است. اگرچه متولیان این تشکل استدلال خود را در این باره دارند، اما این اقدام در کنار سایر اقدامات فرهنگی به تشدید فضای بدگمانی کمک کرده است.

همان‌طور که گفته شد منطق خانه سینما در حذف این موارد عدم نیاز به موارد به دلیل احراز

هریک از آنها در صنف‌های پایین‌تر بوده و ذکر این موارد را علیرغم وجود آنها در اساسنامه اصناف زیرمجموعه ضروری تشخیص نداده است.

۲-۲. عملکرد «خانه سینما» در تأمین اجتماعی، خدمات درمانی، ایجاد تعاونی‌های مصرف و مسکن و صندوق‌های حمایتی و نظایر آن^۱

بررسی‌ها درخصوص عملکرد «خانه سینما» در زمینه‌های مذکور چشم‌انداز روشنی از فعالیت‌ها را ترسیم نمی‌کند. چنان‌که از سال ۱۳۷۷ که اولین مجمع عمومی «خانه سینما» شکل گرفته است و بعد از گذشت نزدیک به ۱۳ سال هیچ تعاونی مسکن یا مصرفی تحت اشراف «خانه سینما» شکل نگرفته است و مسئله بیمه سینماگران حل نشده است. همچنین درمجموع خانه سینما صندوقی برای پشتیبانی از امور رفاهی سینماگران به‌وجود نیاورده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که اغلب سینماگران از وضعیت رفاهی و بیمه‌ای خود نگران و نسبت به وضع موجود منتقدند.

۲-۳. عملکرد خانه سینما در ارتقای امنیت شغلی سینماگران

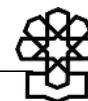
یکی از وظایف مهم و مطرح «خانه سینما»، در اساسنامه سال ۱۳۶۶ (بند «د» ماده (۶))، در اساسنامه سال ۱۳۷۲ (بند «د» و «و» ماده (۴)) و نیز اساسنامه ۱۳۸۷ ارتقای امنیت شغلی سینماگران است.

بند «۱» ماده (۴) اساسنامه کنونی «خانه سینما» را به «ایجاد امنیت شغلی» موظف کرده است. همچنین در بندهای «۴» و «۵» به برقراری استانداردهای حرفه‌ای تولید، توزیع و نمایش و پیشنهاد آن به مؤسسات ذیربط اشاره شده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که «خانه سینما» در سال‌های اخیر گام‌های مثبت و قابل قبولی را در حوزه ارتقای امنیت شغلی سینماگران برداشته است که عبارتند از:

- پیش‌نویس لایحه قانون تشکیل سازمان نظام سینمایی.
- تدوین و پیگیری تصویب قانون مالکیت حقوق آثار سینمایی و پیشنهاد آن به ریاست محترم جمهور و رئیس محترم کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.
- تدوین آیین‌نامه صدور شماره نظام سینمایی.
- تدوین آیین‌نامه پیمان کار جمعی.
- پیشنهاد راه‌اندازی شبکه تلویزیونی فیلم و سریال ایرانی به ریاست محترم جمهور.

۱. وظایف مقرر در بندهای «ب» و «ج» ماده (۶) اساسنامه سال ۱۳۶۶ و بندهای «الف» و «ب» اساسنامه سال ۱۳۷۲.

۲-۴. اقدامات آموزشی و ترویجی و نیز وضعیت ارائه خدمات اطلاعاتی و پژوهشی در

خانه سینما

«خانه سینما» طبق بند «الف» ماده (۶) اساسنامه ۱۳۶۶ به تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی برای دست‌اندرکاران رشته‌های مختلف سینما جهت بالا بردن سطح مهارت آنان موظف شده است. مشابه همین وظیفه در اساسنامه سال ۱۳۷۲ نیز وجود دارد، آنجا که در بند «ج» ماده (۴) به «همکاری با تشکلهای حرفه‌ای در برنامه‌ریزی و تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی برای بالا بردن سطح مهارت اعضا» اشاره شده است. همچنین بند «ه» اساسنامه مذکور «ایجاد، بهره‌برداری و توسعه سیستم‌های مکانیزه اطلاعات مربوط به منابع، محصولات و عوامل سینمای جمهوری اسلامی و ایجاد ارتباط با بانک‌های اطلاعاتی جهانی مشابه در این هنر / صنعت جزء وظایف برشمرده شده است. همچنین بندهای اساسنامه، خانه سینما را به ارائه برنامه‌های مناسب جهت ارتقای سطح فرهنگی اعضا و گسترش فرهنگ اسلامی، از طریق برگزاری جلسات، سمینارها و نشریات و امثالهم ملزم کرده است.

این وظایف مصرح به‌گونه‌ای دیگر در بند «۱۲» ماده (۴) اساسنامه کنونی (۱۳۸۷) نیز تکرار شده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد عملکرد خانه سینما در این حوزه چندان مطلوب نیست. خانه سینما عملاً هیچ نشریه علمی، تخصصی ندارد. تقریباً هیچ دوره آموزشی - تخصصی برگزار نکرده است. ارتباط خاصی با بانک‌های اطلاعاتی سینما در سایر نقاط جهان ندارد. در تدوین، ترجمه یا انتشار هیچ کتاب تخصصی دخالت یا مشارکت نداشته است. در سابقه «خانه سینما» هیچ نوع همکاری با مراکز پژوهشی و آموزشی کشور اعم از عمومی و عالی دیده نمی‌شود. در سایت «خانه سینما» درخصوص انجام دو سفر مطالعاتی سینماگران ایران به آکادمی علوم و هنرهای سینمایی (به محل آکادمی اشاره نشده است) و نیز سفر مطالعاتی سینماگران ایران به فرانسه خبر ذکر شده است اما درخصوص فرآیند، نتایج علمی و خصوصاً فعالیت‌های پژوهشی و علمی صورت گرفته در این دو سفر هیچ گزارشی ارائه نشده است.

۲-۵. بررسی میزان توفیق «خانه سینما» در حل اختلافات صنفی

یکی از وظایف راهبردی «خانه سینما» تنظیم روابط بین صنفی اهالی سینماست. هنر/ صنعت سینما به دلیل تنوع و تعدد صنوف واجد نقش حرفه‌ای نیاز مبرمی به یک نهاد تعدیل و تنظیم‌کننده روابط دارد. به همین دلیل اساسنامه سال ۱۳۶۶ (بند «ح» ماده (۵))، اساسنامه ۱۳۷۲ (بند «ط» ماده (۴)) و

نیز اساسنامه کنونی (بند «۱۱» ماده (۴)) به این وظیفه تصریح کرده است. بررسی‌های این دفتر نشان می‌دهد که «خانه سینما» در خصوص این مأموریت مهم در مواقع مقتضی توفیق نداشته است. نمونه بارز ناتوانی «خانه سینما» در حل اختلافات صنفی را می‌توان در وضعیت پرتنش صنف تهیه‌کنندگان ملاحظه کرد. تهیه‌کنندگی که از مهمترین صنوف سینمایی است سال‌ها در چنبره اختلافات داخلی گرفتار شده است. ضعف مدام «خانه سینما» در مدیریت اختلافات موجود در این صنف بارها پای معاونت سینمایی را به این معضله گشوده است و جالب اینکه «خانه سینما» به جای جبران اعتبار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادوار مختلف آن و توان اندک خود برای حل اختلافات، معاونت سینمایی را به دخالت در امور صنفی کرده متهم کرده است.

صنف تهیه‌کنندگان تاکنون چندین بار دچار انشعاب و تفرقه شده که مورد اخیر آن شکل‌گیری «اتحادیه [جدیدالتأسیس] تهیه‌کنندگان سینمای ایران» (صنف واحد تهیه‌کنندگان) است. اکنون تشکیلات مختلفی در صنف تهیه‌کنندگان وجود دارد:

- «اتحادیه شورای عالی تهیه‌کنندگان» (شامل «انجمن تهیه‌کنندگان مستقل سینمای ایران»، «مجمع فیلمسازان سینمای ایران» و «کانون تهیه‌کنندگان فیلم ایران»)،

- «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان سینمای ایران»،

- «اتحادیه [جدیدالتأسیس] تهیه‌کنندگان سینمای ایران» (صنف واحد تهیه‌کنندگان).

تشکیلات فعلی برآمده از تحولات و جریانات ویژه‌ای است که در ادامه تلاش می‌شود به فرآیند شکل‌گیری هر یک از آنها اشاره شود.

«مجمع تولیدکنندگان فیلم ایران»، قدیمی‌ترین صنف تهیه‌کنندگی است که قبل از تشکیل «خانه سینما» در دهه ۱۳۶۰ تشکیل شده و با تأسیس «خانه سینما» به‌عنوان تنها صنف تهیه فیلم به آن می‌پیوندد. با این حال از همان زمان، تنش‌ها و کشمکش‌هایی در درون «مجمع تولیدکنندگان فیلم ایران» وجود دارد که در اواسط دهه ۱۳۶۰، با جدایی دفاتر پخش و تولید از آن و ائتلاف دوباره آنها ذیل «مجمع تولیدکنندگان فیلم ایران» خود را نشان می‌دهد. تنش‌ها و اختلافات یاد شده در مجمع تولیدکنندگان به‌گونه‌ای در دوره بعدی به حیات خود ادامه می‌دهد که در نهایت در اواسط دهه ۱۳۷۰ منجر به انشعاب و جدایی گروهی از تولیدکنندگان از آن می‌گردد. نکته قابل توجه در این دوره دخالت معاونت سینمایی وقت، سیف‌الله داد، برای ایجاد صنفی فراگیر برای تهیه‌کنندگان است که ذیل «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان» محقق می‌گردد. «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان» نیز همانند تشکل پیشین، در درون خود اختلافات و تنش‌هایی را پرورش می‌دهد که نمود عینی خود را در انشعابات بخش عمده‌ای از تهیه‌کنندگان ذیل عنوان «مجمع فیلمسازان سینمای ایران»، متشکل از کارگردانان - تهیه‌کنندگان و «کانون تهیه‌کنندگان فیلم ایران»، در سال ۱۳۸۵، بروز می‌دهد. این

اختلافات تا جایی ادامه پیدا می‌کند که در دولت نهم و با وساطت معاونت سینمایی وقت (جعفری جلوه) و محمود اربابی در مقام رئیس شورای نظارت و ارزشیابی و بعد از برگزاری جلسات متعدد با مشارکت تشکلهای مختلف، «شورای عالی تهیه‌کنندگان» شکل گرفته و با قرار گرفتن ذیل «خانه سینما» نماینده رسمی صنف تهیه‌کنندگان می‌گردد. «شورای عالی تهیه‌کنندگان» که نیمی از اعضای آن توسط نمایندگان «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان» و مابقی از اعضای «مجمع فیلمسازان سینمای ایران» و «کانون تهیه‌کنندگان سینمای ایران»، مشترکاً تشکیل می‌شد، تلاش داشت تا با هدف پایان دادن به اختلافات و نمایندگی صنف تهیه‌کنندگان در مجامع رسمی و غیررسمی، به فدراسیونی از تشکلهای قبلی تبدیل گردد. مقرر شده بود فدراسیون مذکور با نوشتن اساسنامه‌ای تا تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۵ به شکل نهایی خود برسد. با این حال برخی عوامل از جمله انتخابات زودهنگام «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان» موجب بروز اختلافات و به تبع آن انشعابات جدیدی در مجموعه تهیه‌کنندگان می‌گردد که ماحصل آن جدایی تعداد زیادی از اعضای باقی‌مانده «اتحادیه [بدوی] تهیه‌کنندگان» و به‌وجود آمدن تشکل جدید «انجمن تهیه‌کنندگان مستقل سینمای ایران» بود که با فرستادن نمایندگان خود به «شورای عالی تهیه‌کنندگان» فعالیت خود را آغاز می‌کند. تأسیس «صنف واحد تهیه‌کنندگان»، به‌عنوان آخرین مورد از انشعابات و ائتلافات صنف تهیه‌کنندگان، که با بسترسازی معاونت سینمایی و تشکیل مجمع عمومی در ۲۶ دی‌ماه ۱۳۸۹ و تحریم سایر تشکلهای صنف تهیه‌کنندگان محقق می‌شود، حاکی از فصل جدیدی از تعامل میان معاونت سینمایی و تشکلهای سینمایی می‌باشد.

مروری بر گزارش اجمالی فوق نشان می‌دهد که وضعیت اصناف سینمایی همواره در یک تزلزل دائمی به‌سر برده، چنان وضعیتی که هراز چندگاه، نیازمند دخالت دولت برای رفع مشکلات بوده است. اساساً فراتر از صنف تهیه‌کنندگان سایر اصناف سینمایی نیز طی دوره‌های گذشته دچار تزلزل دائمی بوده و نیاز مبرم به دخالت و حمایت نهادهای دولتی سینمایی داشته‌اند.^۱

۱. نگاه کنید به هادی سلیمانی، ارزیابی طرح واکزاری بخشی از فرآیند صدور پروانه ساخت فیلم به صنف واحد تهیه‌کنندگان از سوی اداره نظارت و ارزشیابی معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰، صص ۷-۵.

فصل سوم - عملکرد بخش دولتی در فرآیند تطور حقوقی «خانه سینما»

همان‌طور که گفته شد در مسئله ایجاد شده برای خانه سینما علاوه بر تأثیر رفتارها و اقدامات خانه سینما ضعف عملکرد نظارتی نهادهای دولتی در انجام وظیفه قانونی به دو صورت مؤثر بوده است:

۱. مسئولین وقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به دلیل موقعیت‌هایی که در خانه سینما داشته‌اند در سال ۱۳۷۲ نسبت به تغییر اساسنامه خانه سینما نه تنها اعتراضی نمی‌کنند، بلکه با تأیید آن و صدور مجوز براساس آن به نوعی اساس تشکیل این تشکل را براساس تخلف پایه‌ریزی می‌کنند.

تعویض اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» با اساسنامه دیگر در هنگام ثبت «خانه سینما» مهمترین تخلفی است که در مسائل مربوط به خانه سینما رخ داده است. با این حال کوتاهی و ضعف عملکرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عامل اصلی این مسئله بوده و در این زمینه نمی‌توان تقصیری را متوجه خانه سینما دانست. با توجه به اینکه اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» برای «مؤسسه خانه سینما» شامل ۲۱ ماده است و در ماده (۱۹) آن تصریح شده است:

«هرگونه تغییر در مواد اساسنامه به پیشنهاد مجمع عمومی و تصویب «شورای فرهنگ عمومی» خواهد بود». اما مسئولین وقت وزارتخانه، بدون تصویب شورای فرهنگ عمومی اساسنامه‌ای کاملاً متفاوت با آنچه در شورای فرهنگ عمومی به تصویب رسیده بود شامل ۳۲ ماده را برای ثبت «مؤسسه خانه سینما» به مرجع ثبتی ارسال کرده‌اند. علاوه بر این، در نامه معاونت سینمایی وقت اگرچه به وجود مجوز فعالیت خانه سینما در وزارت ارشاد تصریح شده است، اما پیگیری‌ها نشان می‌دهد که در اسناد وزارت ارشاد اصولاً هیچ نوع گردش کار یا مجوزی مبنی بر اعطای این مجوز از سوی مراجع ذیصلاح این وزارتخانه، وجود ندارد.

علاوه بر این مطابق با بند «۱۹» اساسنامه «خانه سینما» (مصوب سال ۱۳۶۶ شورای فرهنگ عمومی) و حتی ماده (۲۹) اساسنامه غیرمصوب ثبتی سال ۱۳۷۲، هرگونه تغییر در اساسنامه باید به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» می‌رسید. با وجود این تغییرات صورت گرفته در اساسنامه‌های سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۸۷ در اساسنامه هرگز به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» نرسیده و به‌رغم اینکه خانه سینما برخلاف تصریح اساسنامه سندی دال بر ارسال تغییرات صورت گرفته در اساسنامه به شورای فرهنگ عمومی ارائه نکرده است. با این حال تغییرات سال ۱۳۸۵ اساسنامه خانه سینما از سوی نماینده وقت معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأیید و امضا شده است و با این اقدام به نوعی در روندهای موجود در خانه سینما صحه گذارده شده است.

۲. اداره کل ثبت شرکت‌ها به دلیل عدم استعلام از شورای فرهنگ عمومی در خصوص ثبت خانه سینما و اکتفا به استعلام صورت گرفته از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اقدام به ثبت تشکلی کرده است که از سوی وزارتخانه مسئول اساسنامه غیرمصوب به عنوان اساسنامه مصوب برای آن ارائه شده و این اداره بدون استعلام از مرجع تصویب‌کننده اساسنامه، اساسنامه تغییر یافته را پذیرفته است.

نکته بسیار مهم در مورد استعلام اداره ثبت شرکت‌ها از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - به شماره ۱۵/۲۰۸۶ در تاریخ ۱۳۷۲/۵/۱۰ آن است که مقام پاسخگو به این استعلام یعنی معاون فرهنگی وقت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، همزمان عضو هیئت‌مدیره خانه سینما هم بوده است و به عبارتی خود شخص متقاضی تأسیس و ثبت خانه سینما به استعلام اداره ثبت شرکت‌ها درباره این تأسیس پاسخ داده و آن را تأیید کرده است.

فصل چهارم - بررسی مبانی حقوقی حکم انحلال خانه سینما

در نوشتار حاضر به منظور بررسی انطباق یا مغایرت روند تأسیس و فعالیت مؤسسه «خانه سینما» با قوانین و مقررات مربوط، ابتدا خلاصه‌ای از قوانین و مقررات مربوط به تأسیس مجامع و انجمن‌های فرهنگی تشریح شده و سپس موارد مغایرت آنچه در مؤسسه «خانه سینما» انجام گردیده با احکام قانونی مربوط بیان می‌شود.

بخش اول - مروری بر قوانین و مقررات ناظر بر تأسیس و فعالیت مجامع و مؤسسات فرهنگی و هنری و سینمایی

۱. تعریف مجامع و انجمن‌های صنفی (در تمام بخش‌های فرهنگی و غیر فرهنگی) در سال ۱۳۶۰

به موجب ماده (۲) «قانون فعالیت احزاب و جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده»، «انجمن»، «... و امثال آن تشکیلاتی است که به وسیله دارندگان کسب یا پیشه یا حرفه و تجارت معین تشکیل شده، اهداف، برنامه‌ها و رفتار آن به گونه‌ای در جهت منافع خاص مربوط به آن صنف باشد.

شایان ذکر است که به موجب قانون مذکور فعالیت «انجمن»ها منوط به اخذ مجوز از وزارت کشور براساس تصمیم کمیسیون مقرر در ماده (۱۰) قانون شده است که با تصویب «قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» در سال ۱۳۶۶، وظیفه صدور مجوز انجمن‌های فرهنگی، هنری، ادبی، سینمایی و... از وزارت کشور به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی محول شده است. اما به جهت ابهام در مصداق «انجمن»، توجه به حکم مقرر در «قانون فعالیت احزاب و جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده» در خصوص مصداق این واژه رافع ابهام و نشان‌دهنده مراد مقنن از «انجمن» در ادبیات حقوقی آن دوره است.

۲. احاله وظیفه صدور مجوز تأسیس و انحلال و نظارت بر مجامع و انجمن‌های فرهنگی و هنری و سینمایی در کشور به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - سال ۱۳۶۶

بندهای «۱۷» و «۲۲» ماده (۲) «قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، «صدور اجازه تأسیس یا انحلال مؤسسات، مجامع و انجمن‌های فرهنگی و هنری و سینمایی در کشور و نظارت بر فعالیت‌های آنها» را از وظایف اساسی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دانسته است. با حکم این قانون اختیارات وزارت کشور و کمیسیون ماده (۱۰) «قانون فعالیت احزاب و جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده» در خصوص

مجامع و انجمن‌های فرهنگی و هنری سلب و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرجع قانونی صدور مجوز تأسیس مجامع و انجمن‌های مزبور شناخته می‌شود.

۳. احاله وظیفه تصویب اساسنامه مجامع و انجمن‌های فرهنگی به «شورای فرهنگ عمومی» در عین تأکید بر صدور مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسات مزبور توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

به موجب بند «۷» و تبصره‌های ذیل ماده (۲) «آیین‌نامه گروه فرهنگ عمومی شورای عالی انقلاب فرهنگی» که پس از آن «شورای فرهنگ عمومی» نامیده شده است، مصوب سال ۱۳۶۴ «شورای عالی انقلاب فرهنگی»:

ماده (۲)

وظایف و اختیارات «شورای فرهنگ عمومی» عبارتند از:

۷. تصویب اساسنامه انجمن‌ها، گروه‌ها، مؤسسات و مراکز فرهنگی و هنری (غیرآموزشی) با رعایت ضوابط و مقررات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

تبصره «۱» - این ضوابط را شورای فرهنگی عمومی تهیه و جهت تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی تسلیم خواهد کرد.

تبصره «۲» - صدور اجازه تأسیس و نظارت بر فعالیت انجمن‌ها و گروه‌ها و مؤسسات و مراکز مزبور به عهده وزارت ارشاد اسلامی است.

به این ترتیب واضح است که اولاً تصویب اساسنامه انجمن در «شورای فرهنگ عمومی» به منزله تصویب ضرورت یا عدم ضرورت تأسیس و حتی مجوز تأسیس آن محسوب نشده، بلکه صدور مجوز تأسیس در حوزه اختیارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و این موضوع به قدری حائز اهمیت بوده که در متن مصوبه بر آن تأکید گردیده است، ثانیاً وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است متن اساسنامه انجمن‌های مزبور را به تصویب شورای یاد شده برساند.

نکته دیگر آنکه تصویب اساسنامه نیز باید در چارچوب ضوابطی صورت گیرد که قرار است بعداً به پیشنهاد «شورای فرهنگ عمومی» به تصویب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» برسد و بنابراین تا زمان تصویب ضوابط مزبور در «شورای عالی انقلاب فرهنگی» چارچوب تصویب اساسنامه‌های یاد شده نامعین است.

شایان ذکر است که با تصویب آیین‌نامه جدید «شورای فرهنگ عمومی» در سال ۱۳۷۶ و تصویب «ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر

فعالیت آنها» در سال ۱۳۷۵، تصویب اساسنامه مؤسسات از وظایف «شورای فرهنگ عمومی» خارج و به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (هیئت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی) محول گردید.

۴. تعیین ضوابط عام صدور مجوز تأسیس مجامع و انجمن‌ها و مراکز فرهنگی در سال ۱۳۶۸
 بالاخره در سال ۱۳۶۷، یعنی یکسال پس از تصویب اساسنامه «خانه سینما» در «شورای فرهنگ عمومی»، «ضوابط عام تأسیس مراکز، مؤسسات، انجمن‌ها و کانون‌های فرهنگی و هنری و نظارت بر آنها» به تصویب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» می‌رسد.
 در مواد (۱) و (۵) این ضوابط مجدداً بر آزادی تأسیس مراکز، مؤسسات، انجمن‌ها و کانون‌های فرهنگی صرفاً با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید شده و سپس در ماده (۹) هیئتی مرکب از هفت عضو با نام «هیئت نظارت بر مراکز فرهنگی» تعیین و اتخاذ تصمیم در مورد «صدور مجوز تأسیس مراکز فرهنگی» پس از تصویب اساسنامه آن مراکز در «شورای فرهنگ عمومی» به آن هیئت محول می‌گردد.

همچنین در مواد (۶)، (۱۴) و (۱۵) این ضوابط آمده است:

ماده (۶)

فعالیت مراکز فرهنگی باید برطبق اساسنامه‌ای باشد که به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» می‌رسد.

ماده (۱۴)

هرگونه تغییر در مواد اساسنامه یا اعضای هیئت مؤسس و مدیریت مسئول باید به اطلاع و تأیید هیئت نظارت برسد.

تبصره - تغییر اساسنامه باید نهایتاً به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» برسد.

ماده (۱۵)

سازمان ثبت شرکت‌ها (وابسته به وزارت دادگستری) پس از صادر شدن مجوز ازسوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نسبت به ثبت مراکز فرهنگی اقدام می‌نماید.

نکته حائز اهمیت آن است که در این ضوابط برخلاف «ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها» که در سال ۱۳۷۵ به تصویب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» رسیده است، اختیار تفویض یا احاله مسئولیت صدور مجوز به

واحدهای سازمانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داده نشده است و حتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز بدون طرح و تصویب صدور مجوز در هیئت و تصویب اساسنامه در «شورای فرهنگ عمومی» حق صدور مجوز فعالیت انجمن‌های فرهنگی، هنری و سینمایی را ندارد.

۵. تعیین سازوکار تعطیلی مراکز و انجمن‌های فرهنگی که بدون مجوز قانونی دایر شده و می‌شود.

به موجب ماده واحده «قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود»، مصوب سال ۱۳۷۲، آمده است:

ماده واحده - اشخاصی که بدون اخذ مجوز از مراجع قانونی اقدام به ایجاد مؤسسات و واحدهای فرهنگی که از وظایف وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشد نمایند و بعد از صدور دستور انحلال طبق ضوابط مقرر مؤسسه یا واحد مربوطه را دایر نگاه دارند در حکم کلاهبرداری محسوب و در صورت شکایت وزارتخانه مربوطه تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت. آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور که در همان سال به تصویب هیئت وزیران رسیده است تأکید می‌نماید:

ماده (۲)

وزارتخانه‌ها موظفند نسبت به شناسایی مؤسسات و واحدهای غیرمجاز اقدام نموده و دستور انحلال را صادر نمایند و در صورتی که پس از صدور این دستور و با رعایت مفاد تبصره «۲» قانون، مؤسسه یا واحد مربوط غیرمجاز دایر باشد، دایرکنندگان را از طریق مراجع ذیصلاح قانونی تحت پیگرد قرار دهند و تقاضای توقف فعالیت آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی آنان را بنمایند.

ماده (۴)

تشخیص وزارتخانه‌ها در غیرمجاز بودن فعالیت این‌گونه مؤسسات و واحدها معتبر می‌باشد

ماده (۵)

دایرکنندگان مؤسسات و واحدهای موضوع این آیین‌نامه مکلفند با مأمورین اعزامی از وزارتخانه‌ها همکاری نموده و مدارک و اطلاعات لازم را در اختیار آنان قرار داده و رونوشت مدارک مورد مطالبه را تحویل دهند.

۶. رفع ابهام در خصوص مصادیق مورد نظر مقنن در «قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود» از آنجا که مصادیق مورد نظر از مراکز و مؤسسات فرهنگی مندرج در «قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود» دارای ابهام بود، مجلس شورای اسلامی در استفساریه‌ای با عنوان «قانون استفساریه از مؤسسات و واحدها و مراکز فرهنگی مندرج در قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵ و تبصره «۶» ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب (۱۳۷۱)»، در سال ۱۳۷۶ مراد خود از مؤسسات فرهنگی را چنین تشریح می‌نماید:

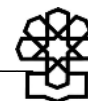
ماده واحده -

۱. منظور از مؤسسات و واحدهای فرهنگی مندرج در قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود (مصوب ۱۳۷۲) کلیه مؤسسات و مراکز فرهنگی می‌باشد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به قانون اهداف و وظایف خود و سایر قوانین و مقررات مجاز به صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت آنهاست.

بنابراین واضح است که مجامع و انجمن‌های فرهنگی و هنری و سینمایی مذکور در بندهای «۱۷» و «۲۲» ماده (۲) «قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» شامل احکام مقرر در «قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می‌شود» می‌شود.

بخش دوم - موارد مغایرت روند تأسیس «مؤسسه خانه سینما» با قوانین و مقررات مربوط

۱. تعویض اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» با اساسنامه دیگر در هنگام ثبت «خانه سینما» مهمترین تخلفی است که در مسائل مربوط به خانه سینما رخ داده است. با این حال کوتاهی و ضعف عملکرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عامل اصلی این مسئله بوده است. با توجه به اینکه اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» برای «مؤسسه خانه سینما» شامل ۲۱ ماده است و در ماده (۱۹) آن تصریح شده است: «هرگونه تغییر در مواد اساسنامه به پیشنهاد مجمع عمومی و تصویب «شورای فرهنگ عمومی» خواهد بود، اما مسئولین وقت وزارتخانه، بدون تصویب شورای فرهنگ عمومی اساسنامه‌ای کاملاً متفاوت با آنچه در شورای فرهنگ عمومی به

تصویب رسیده بود شامل ۳۲ ماده را برای ثبت «مؤسسه خانه سینما» به مرجع ثبتی ارسال نموده‌اند. علاوه بر این، در نامه معاونت سینمایی وقت اگرچه به وجود مجوز فعالیت خانه سینما در وزارت ارشاد تصریح شده است، اما پیگیری‌های این دفتر نشان می‌دهد که در اسناد وزارت ارشاد اصولاً هیچ نوع گردش کار یا مجوزی مبنی بر اعطای این مجوز از سوی مراجع ذیصلاح این وزارتخانه، وجود ندارد.

۱. مطابق با بند «۱۹» اساسنامه «خانه سینما» (مصوب سال ۱۳۶۶ شورای فرهنگ عمومی) و حتی ماده (۲۹) اساسنامه غیرمصوب ثبتی سال ۱۳۷۲، هرگونه تغییر در اساسنامه باید به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» می‌رسید. با وجود این تغییرات صورت گرفته در اساسنامه‌های سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۸۷ در اساسنامه هرگز به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» نرسیده و پس از هر بار خانه سینما تغییرات فاقد اعتبار را معیار رفتار و عملکرد خود قرار داده است. اگرچه خانه سینما مدعی است به دلیل تغییر شرح وظایف شورای فرهنگی عمومی از سال ۱۳۷۶ به این سو و خارج شدن بررسی صلاحیت اساسنامه‌های مراکز فرهنگی از وظایف این شورا، نیازی به تصویب اساسنامه‌های تغییر یافته در این شورا نبوده با این حال به جهت تصریح این نکته در اساسنامه خانه سینما تغییرات صورت گرفته حداقل باید به اطلاع شورای فرهنگ عمومی می‌رسید و اساسنامه‌های تغییر یافته برای شورای فرهنگ عمومی ارسال می‌شد. به‌رغم اینکه خانه سینما سندی دال بر ارسال تغییرات صورت گرفته در اساسنامه به شورای فرهنگ عمومی ارائه نکرده است با این حال تغییرات سال ۱۳۸۵ اساسنامه خانه سینما از سوی نماینده وقت معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأیید و امضا شده است و با این اقدام به نوعی در روندهای موجود در خانه سینما صحت گذارده شده است.

۲. تخلف صورت گرفته دیگر در خانه سینما این است که قریب به اتفاق اصناف تشکیل‌دهنده خانه سینما به دلیل طی نکردن فرآیندهای قانونی ثبت و تأسیس هر یک از آنها در مرجع قانونی مربوطه (وزارت کشور)، فاقد جاهت قانونی است، زیرا هیئت‌مدیره خانه سینما درحالی که اختیار قانونی چنین امری را نداشته خود به صورت مکرر اقدام به صدور مجوز فعالیت صنفی به اصناف زیرمجموعه خود نموده است. به عبارت دیگر «خانه سینما» که قرار است مجمع صنوف سینمایی کشور باشد و برآیند آنها محسوب شود، رسماً به ایجاد صنوف بدنه اقدام کرده است؛ اصنافی که قریب به اتفاق آنها بدون برگزاری مجمع عمومی و انتخابات قانونی و فقط براساس انتصاب هیئت‌مدیره این اصناف از سوی هیئت‌مدیره «خانه سینما» به وجود آمده است.

بدیهی است که خلق شخصیت حقوقی تنها به موجب قانون و در صلاحیت دستگاه اجرایی دارای وظایف حاکمیتی است و در هر حال یک مؤسسه خصوصی نمی‌تواند رسماً اساسنامه

شخصیت حقوقی مستقلی را تأیید و نام و تشکیلات آن را رسمیت بخشد.

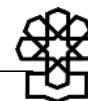
علاوه بر آن تأسیس انجمن‌های فرهنگی و هنری و سینمایی به استناد قوانین مذکور در صدر این نوشتار منوط به مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و از سال ۱۳۷۵، به موجب ضوابط مصوب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» موکول به ثبت در ادارات ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری است و حتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم اگر بخواهد اختیار واگذاری این وظیفه به مرجع دیگری را ندارد.

هر چند استناد «خانه سینما» برای این اقدام، بند «ج» ماده (۱۹) اساسنامه آن مؤسسه است که «بررسی درخواست عضویت تشکلهای حرفه‌ای بر مبنای مجموعه مقررات، روش‌ها و دستورالعمل‌های آنان با در نظر گرفتن منطق و مصلحت تشکیلاتی و تصمیم‌گیری در زمینه جایگاه و ارتباط هریک با «خانه سینما» در رابطه با گروه‌بندی سه‌گانه «تولید»، «توزیع» و «نمایش» را از وظایف و اختیارات هیئت‌مدیره مؤسسه می‌داند. حال آنکه این بند صرفاً دلالت بر اختیار هیئت‌مدیره نسبت به اتخاذ تصمیم در مورد پذیرش یا عدم پذیرش تشکلهای به عضویت «خانه سینما» دارد و نه اتخاذ تصمیم نسبت به تأسیس تشکلهای جدید بدون طی مراحل قانونی.

نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

از جمله مهمترین دلایلی که منجر به صدور توقف فعالیت‌های خانه سینما شده است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد که در برخی از آنها کوتاهی و ضعف مسئولین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر نهادهای نظارتی و در برخی دیگر نیز اقدامات و تخلفات خانه سینما تأثیرگذار بوده است. این موارد عبارت است از:

۱. تعویض اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» با اساسنامه دیگر در هنگام ثبت «خانه سینما» مهمترین تخلفی است که در مسائل مربوط به خانه سینما رخ داده است. با این حال کوتاهی و ضعف عملکرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی عامل اصلی این مسئله بوده است. با توجه به اینکه اساسنامه مصوب «شورای فرهنگ عمومی» برای «مؤسسه خانه سینما» شامل ۲۱ ماده است و در ماده (۱۹) آن تصریح شده است: «هرگونه تغییر در مواد اساسنامه به پیشنهاد مجمع عمومی و تصویب «شورای فرهنگ عمومی» خواهد بود، اما مسئولین وقت وزارتخانه، بدون تصویب شورای فرهنگ عمومی اساسنامه‌ای کاملاً متفاوت با آنچه در شورای فرهنگ عمومی به تصویب رسیده بود شامل ۳۲ ماده را برای ثبت «مؤسسه خانه سینما» به مرجع ثبتی ارسال نموده‌اند. علاوه بر این، در نامه معاونت سینمایی وقت اگرچه به وجود مجوز فعالیت خانه سینما در

وزارت ارشاد تصریح شده است، اما پیگیری‌ها نشان می‌دهد که در اسناد وزارت ارشاد اصولاً هیچ نوع گردش کار یا مجوزی مبنی بر اعطای این مجوز از سوی مراجع ذیصلاح این وزارتخانه، وجود ندارد.

۲. مطابق با بند «۱۹» اساسنامه «خانه سینما» (مصوب سال ۱۳۶۶ شورای فرهنگ عمومی) و حتی ماده (۲۹) اساسنامه غیرمصوب ثبتی سال ۱۳۷۲، هرگونه تغییر در اساسنامه باید به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» می‌رسید. با وجود این تغییرات صورت گرفته در اساسنامه‌های سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۸۷ در اساسنامه هرگز به تصویب «شورای فرهنگ عمومی» نرسیده و پس از هر بار خانه سینما تغییرات فاقد اعتبار را معیار رفتار و عملکرد خود قرار داده است. اگرچه خانه سینما مدعی است به دلیل تغییر شرح وظایف شورای فرهنگی عمومی از سال ۱۳۷۶ به این سو و خارج شدن بررسی صلاحیت اساسنامه‌های مراکز فرهنگی از وظایف این شورا، نیازی به تصویب اساسنامه‌های تغییر یافته در این شورا نبوده با این حال به جهت تصریح این نکته در اساسنامه خانه سینما تغییرات صورت گرفته حداقل باید به اطلاع شورای فرهنگ عمومی می‌رسید و اساسنامه‌های تغییر یافته برای شورای فرهنگ عمومی ارسال می‌شد. به‌رغم اینکه خانه سینما سندی دال بر ارسال تغییرات صورت گرفته در اساسنامه به شورای فرهنگ عمومی ارائه نکرده است با این حال تغییرات سال ۱۳۸۵ اساسنامه خانه سینما از سوی نماینده وقت معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأیید و امضاء شده است و با این اقدام به نوعی در روندهای موجود در خانه سینما صحنه گذارده شده است.

۳. «خانه سینما» به صورت غیرقانونی به اعطای مجوز فعالیت صنفی نسبت به اصناف سینمایی اقدام کرده است. این اصناف غیرقانونی بدون اخذ مجوزهای مربوطه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اقدام به جعل سربرگ، مهر، مکاتبات اداری و تعیین هیئت‌مدیره‌های غیرقانونی کرده‌اند.

۴. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مستند به بندهای «۱۷» و «۲۲» و «۲۵» اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز بند «۷» و تبصره‌های ذیل ماده (۲) آیین‌نامه «شورای فرهنگ عمومی» مصوب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» (۱۳۶۴) و (۱۳۷۶) و نیز ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها، مصوب «شورای عالی انقلاب فرهنگی» (۱۳۷۵)، خصوصاً ماده واحده «تعیین سازوکار تعطیلی مراکز و انجمن‌های فرهنگی که بدون مجوز قانونی دایر شده است و می‌شود» (مصوب ۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی) و آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور که در همان سال به تصویب هیئت وزیران رسیده است نه تنها حق دارد، بلکه موظف است تا نسبت به صدور دستور انحلال اقدام نماید (تعبیر انحلال در این قانون به

معنای صدور دستور توقف فعالیت است) و در صورتی که «خانه سینما» پس از صدور این دستور همچنان دایر باشد (وفق ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی قانون سال ۱۳۷۲) موظف است تا دایرکنندگان را از طریق مراجع ذیصلاح تحت پیگرد قرار دهد و تقاضای توقف فعالیت‌های «خانه سینما» را بنماید. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین وفق ماده (۱۷) از ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر آنها مصوب جلسه ۳۸۵ «شورای عالی انقلاب فرهنگی» (۱۳۷۵/۸/۸) موظف است از طریق مراجع انتظامی ذیصلاح نسبت به جلوگیری از ادامه فعالیت مراکز فرهنگی بدون مجوز یا مراکزی که جواز آنها لغو شده است اقدام نماید.

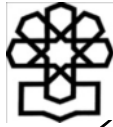
۵. بدیهی است که موظف بودن وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به صدور «دستور انحلال» مؤسسه به معنی «انحلال قطعی» شخصیت حقوقی آن مؤسسه نیست؛ چه اینکه انحلال شخصیت حقوقی مؤسسه غیرتجاری که نزد مرجع ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده است صرفاً به موجب حکم قضایی یا از طریق اساسنامه ممکن است. بنابراین وزارت ارشاد صرفاً موظف است وفق مقررات و با رعایت ضوابط قانونی «دستور توقف فعالیت» را صادر کند که لازمه آن تعطیلی کلیه فعالیت‌های مؤسسه تا تشکیل دادگاه صالحه و تصمیم‌گیری در زمینه اصل انحلال آن است.

۶. کوتاهی و تقصیر دولت‌ها در انجام وظایف خود در اعمال نظارت بر طی تشریفات قانونی محرز است تا آنجا که شکل این تشکل، ثبت آن و تغییرات مکرر اساسنامه همه با همراهی و ضعف در عملکرد نهادهای مسئول بوده به گونه‌ای که نماینده ارشاد در سال ۱۳۸۵ تغییرات صورت گرفته در اساسنامه را قبل از تصویب در شورای عالی انقلاب فرهنگی تأیید کرده و عملاً زمینه‌ساز شکل‌گیری مسائل پیش‌آمده شده است و برای خانه سینما حقی را ایجاد کرده است که صلاحیت آن را نداشته است. علاوه بر این علیرغم نقش دولت در ایجاد وقایع پیش‌آمده (به دلیل کوتاهی در انجام وظیفه) نحوه مواجهه و مدیریت دولت در برخورد با تخلفات این تشکل و زمان انتخاب شده برای صدور دستور توقف فعالیت «خانه سینما» به گونه‌ای بوده که زمینه‌ساز برخی التهابات سیاسی و اجتماعی شده است.

منابع و مآخذ

۱. توکلی، احمد. مجموعه قوانین و مقررات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت حقوقی و امور مجلس، ۱۳۸۸.
۲. روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۵۴۱، ۱۳۹۰/۱۰/۷، سایه تحریم جشنواره ازسوی خانه سینما.
۳. سلیمانی قره‌گل، هادی. ارزیابی طرح واگذاری بخشی از فرآیند صدور پروانه ساخت فیلم به صنف واحد تهیه‌کنندگان ازسوی اداره نظارت و ارزشیابی معاونت امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰.
۴. پایگاه اینترنتی «خانه سینما».
۵. پایگاه اینترنتی «شورای فرهنگ عمومی کشور».
۶. پایگاه اینترنتی «شورای عالی انقلاب فرهنگی».
۷. پایگاه اینترنتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۱۷۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی دلایل و استنادات فرهنگی - حقوقی انحلال «خانه سینما» (خلاصه گزارش)

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه هنر و رسانه)

تهیه و تدوین کنندگان: حجت‌الاسلام والمسلمین علی جعفری، سینا کلهر، هادی سلیمانی

قره‌گل، سیدعلی کشفی، حامد ناظمی (دفتر حقوقی)

ناظر علمی: وحید یامین پور

مقتضای: احمد توکلی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. خانه سینما

۲. شورای فرهنگ عمومی

۳. شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴. معاونت سینمایی وزارت ارشاد

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۰/۲۵